

Kastamonu İli Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Sorunları ve Çözüm Önerileri

Hacer Tüfekci*, Mustafa Olfaz

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootekni Bölümü, 55139 Kurupelit/Samsun, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Geliş 04 Mart 2015
Kabul 10 Haziran 2015
Çevrimiçi baskı, ISSN: 2148-127X

Anahtar Kelimeler:

Kastamonu
Koyun
Keçi
Yapısal özellikler
Sağlık koruma

* Sorumlu Yazar:

E-mail: tufekchacer@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Kastamonu ili sınırları içinde küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine yer veren işletmelerin durumlarının belirlenmesi, mevcut sorunların ve çözüm önerilerinin ortaya konulması amacıyla 63 farklı köyden toplam 80 işletmede anket çalışması uygulanarak yapılmıştır. İşletme sahiplerinin yaş ortalaması 49,3 olup yetiştiricilerin %68,75'i ilkökul, %8,75'i ortaokul mezunu %22,6'sı da okur-yazar değildir. İşletme sahiplerinin %31,25'i kişisel+devlet arazisinde, %68,75'i kişisel+kiraladığı arazilerde yetiştiricilik yapmaktadır. İşletmelerin %70'i Kıl Keçisi, %30'u Tiftik Keçisi ve %55'i Merinos, %42,5'i Karaman, %16,25'i Türkmen Varyetesi, %7,5'i Sakız ve %6,25'i de Kıvırcık ırkı bulundurmaktadır. İşletmelerde ortalama sürü büyüklüğü keçide 77,3 baş ve koyunda 71,7 baştır. Yetiştiricilerin %60'ı hayvanlarını 8-10 ay merada bulundurmakta ve sadece %30'u ek bir yemleme yapmaktadır. İşletmelerin %31,2'sinde doğum bölgesi ve %92,5'inde de yavru büyüme bölgesi mevcuttur. İşletmelerin tamamında koruyucu aşı yaptırılırken, dezenfeksiyon sadece %73,7'sinde yapılmaktadır. Yetiştiricilerin çoğunluğunun küçükbaş hayvan yetiştiriciliğini tercih etme sebebi geçime katkı+alışkanlık şeklindedir ve dolayısıyla sürü büyüklükleri de düşüktür (74,5 baş). Sonuç olarak Kastamonu ilinde genç nüfus küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine teşvik edilerek, yetiştiricilere teknik, ekonomik destekler sağlanmalı ve yetiştiricilik konusunda eğitici seminerler verilmelidir. Tek geçim kaynağı olarak ve daha büyük sürüler şeklinde yapılacak bir yetiştiricilik ile gelecekte küçükbaş hayvan yetiştiriciliği daha fazla gelişme gösterebilir.

Turkish Journal Of Agriculture - Food Science And Technology, 3(7): 577-582, 2015

Problems and Solution Proposals Related to Sheep and Goat Husbandry in Kastamonu Province

ARTICLE INFO

Article history:

Received 04 March 2015
Accepted 10 June 2015
Available online, ISSN: 2148-127X

Keywords:

Kastamonu
Sheep
Goat
Structural characteristics
Health care

ABSTRACT

This study was conducted by using a survey made at 80 enterprises from 63 villages with the aim of determining situations, problems and solution proposals related to the sheep and goat farms in Kastamonu province. The average age of the farmers was 49.3 years. The farmers were 8.75% of primary school graduates, 68.75% of secondary school and also 22.6% of illiterate. The enterprises have raised animals as 31.25% of state + own land and 68.75% of private + leased land. Also they are kept the rate of 70% Hair goat, 30% Angora goat and 55% Merino sheep, 42.5% Akkaraman sheep, and 16.25% Turkmen genotype, 7.5% Sakız sheep and 6.25% of Kıvırcık Sheep. The average flock sizes goat and sheep enterprises were 77.3 head goats and 71.7 heads sheep, respectively. Sixty percent of the breeder feed their animals on the pasture for 8-10 months and only 30% the breeders give supplementary feeding before and during mating period. The enterprises have 31.2% parturition chamber and 92.5% lamb growth areas. While all enterprises are routinely used to protective vaccines but only used disinfectant of 73.7% enterprises. The reason of sheep and goat breeders is majority contributions of income and habits. So, flock sizes are small (74.5 heads animal). In conclusion, young people by encouraging small animal farming in the province of Kastamonu, should be given to technical, economic support and educational seminars. In the future, as the sole source of income and a large flock size may lead to a development of sheep and goat breeding in Kastamonu province.

* Corresponding Author:

E-mail: tufekchacer@gmail.com

Giriş

Türkiye; doğal ve ekonomik koşulları, tarımsal yapısı, gelenekleri ile koyun ve keçi yetiştiriciliğinin yaygın olarak yapılmasına elverişli bir ülkedir (Kaymakçı ve Engindeniz, 2010; Anonim, 2001). Küçükbaş hayvanlar genel olarak zayıf çayır meralar ve nadas alanlarını, anız ve bitkisel üretime uygun olmayan alanları değerlendirerek et, süt, yapağı, kıl, tiftik, deri gibi ürünlere dönüştürebilme yeteneklerine sahiptir (Kaymakçı ve Sönmez, 1996; Bilginturan ve Ayhan, 2009; Paksoy ve Özçelik, 2008).

1991 yılı verilerine göre ülkemizde 51 196 538 baş ve Kastamonu ilinde 287 572 baş küçükbaş hayvan yetiştirilmekte iken 2014 yılı verilerine göre ülkemizde 41 462 000 baş ve Kastamonu ilinde 98 976 baş küçükbaş hayvan bulunmaktadır (Anonim 2014). Ülkemizde küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin önemine karşılık koyun ve keçi sayısına bağlı olarak üretimde 2009 yılına kadar gözlemlenen düşüşler Kastamonu ilinde de etkisini göstermiştir. Bu durumun nedenleri arasında; İşletmelerin küçük, dağınık ve örgütsüz oluşu, girdilerin temininde ve ürünlerin pazarlanmasında karşılaşılan zorluklar, yapağı, süt gibi ürünlerin fiyatlarının artmaması, buna karşılık girdi fiyatlarının artması, koyun ve keçi ırklarının verim düzeylerinin düşük olması, bu nedenle diğer hayvan türleri ile yarışmaması, köylerden şehirlere göç vb. sebepler sayılabilir. Bu çalışmanın amacı; Kastamonu ili küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin durumunu irdeleyerek tespit edilen problemlerin çözümlerine yönelik öneriler sunmaktır.

Materyal ve Yöntem

Kastamonu ili çoğunlukla engebeli ve karışık arazilerden oluşmaktadır. İlin yüzölçümü 13.136,1 km² dir ve deniz seviyesinden yüksekliği 775 m'dir. İl sınırları içinde iklim genellikle birbirinden ayrılan iki özellik gösterir, sahil kesiminde ılıman, iç kesimlerde sert ve karasaldır. İlde uzun yıllar yapılan gözlemlere göre yıllık sıcaklık ortalaması 9,8°C, yıllık yağış ortalaması 449,7 mm'dir ve yıllık nisbi nem ortalaması %70' dir (Anonim 2015).

Araştırmanın materyalini Kastamonu ilinde koyun ve keçi üretim faaliyetine yer veren 63 farklı köyden 80 işletmede anket yoluyla toplanan veriler oluşturmuştur. İşletmeler küçükbaş hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı merkeze bağlı köyler, Araç ve Taşköprü ilçelerinden tabakalı örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. İşletme sahipleri ile yüz yüze yapılan anketlerde işletmelerin koyun ve keçi üretim faaliyeti ile ilgili işletmelerin yapısal durumu, büyütme, bakım, besleme, hayvan sağlığı konularında 46 adet soru anket yoluyla sorularak bilgiler toplanmış ve bu bilgiler değerlendirilmiştir. Anketlerden elde edilen sonuçlar % olarak sunulmuştur.

Şekil 1 Damızlık sağlama şekli

Bulgular ve Tartışma

İşletmelerin Genel Özellikleri

İncelenen işletmelerde, yetiştiricilerin yaş ortalaması 49,3 yıl ve bu işteki deneyimleri ortalama 39,5 yıl olarak bulunmuştur (Çizelge 1). Bölgedeki küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin eğitim durumu Çizelge 2'den incelendiğinde eğitim seviyelerinin düşük olduğu görülmektedir. Eğitim durumu bulguları Acar ve Ayhan (2012)'in Isparta ilinde yaptıkları çalışmada bildirdiği küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin %75,76'sı ilköğretim, %14,55'i ortaokul, %7,27'si lise mezunu bildirimini ile kısmen benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmada incelenen işletmelerin hayvancılık yapma sebebine bakıldığında tek geçim kaynağı olarak hayvancılık yapanların oranı (\approx %30) geçime katkı ve ek iş olarak hayvancılık yapanların ortalamasının (%70) yarısıdır. Yetiştiricilerin hayvancılık yapma sebebi Çizelge 3'te verilmiştir. Yetiştiricilerin arazi sahiplik durumu incelendiğinde Kastamonu genelinde yetiştiricilerin çoğu kişisel+kiralık arazilerde küçükbaş hayvancılık yapmaktadır (Çizelge 4). Arazi sahiplik durumu bulguları Koyuncu ve ark.(2005)'nin yaptıkları çalışmada yetiştiricilerinin %68,95 kendi malı+kira arazilerde küçükbaş hayvancılık yapmaktadır bildirimini ile kısmen benzerlik göstermektedir.

İşletmelerin Yapısal Durumu ve Barınak Özellikleri

Kastamonu ili küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin sürü büyüklüklerine bakıldığında ortalama olarak koyunda 71,7 baş, keçide 77,3 baş ve sığırdada 9,2 baş olarak bulunmuştur. Kastamonu iline bakıldığında ortalama sürü büyüklüğü (74,5 baş) düşüktür (Çizelge 5). Çalışmada Kastamonu ilindeki küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin %71'i sadece kendi işletmelerinden damızlık sağlamakta, %19'u kendi işletmelerine ek olarak diğer işletmelerden de yararlanmakta ve %10'u da kendi işletmelerine ek olarak hayvan pazarlarından yararlanmaktadır. Damızlık sağlama şekli Şekil 1'de verilmiştir. Elde edilen sonuçlar Ceylan ve ark. (2015)'nin Niğde ilinde, Koyuncu ve ark. (2005)'nin Güney Marmara bölgesinde yaptıkları araştırmaların damızlık temini ile ilgili bildirimleriyle benzerlik göstermektedir.

Kastamonu ilinde küçükbaş hayvancılık yapılan işletmelerin %31,2' sinde doğum bölmesi bulunurken % 68,8'inde bulunmamaktadır (Çizelge 6). İşletmelerde yavru büyütme bölmesi varlığı Çizelge 7.'de verilmiştir. Kastamonu geneline bakıldığında yetiştiricilerin %92,5'inde yavru büyütme bölmesi bulunurken %7,5'inde yavru büyütme bölmesi bulunmamaktadır. Kastamonu ili genelinde küçükbaş hayvancılıkla uğraşan yetiştiricilerin %83,3'ü başka bir hayvancılık faaliyeti ile de uğraşırken %16,7'si sadece bu işle uğraşmaktadır (Çizelge 8).

Çizelge 1 Yetiştiricilerin yaş ortalaması ve bu işteki deneyimleri, (Yıl)

Köyler	Yaş Ortalaması	En küçük yaş	En büyük yaş	Deneyimleri
Merkeze Bağlı Köyler	48,92	33	65	38,0
Araç	51,27	22	68	42,6
Taşköprü	47,33	38	61	37,3
Kastamonu Genel	49,30	22	68	39,5

Çizelge 2 Yetiştiricilerin eğitim durumu

Köyler	Okur-Yazar Değil		İlkokul		Ortaokul	
	n	%	n	%	n	%
Merkeze Bağlı Köyler	5	18,54	17	62,94	5	18,52
Araç	12	41,38	15	51,72	2	6,90
Taşköprü	1	4,17	23	91,83	-	-
Kastamonu Genel	18	22,60	55	68,75	7	8,75

Çizelge 3 Hayvancılık yapma sebebi

Köyler	Geçime Katkı-Alışkanlık		Başka Gelir Yok	
	n	%	n	%
Merkeze Bağlı Köyler	17	62,96	10	37,14
Araç	20	68,96	9	31,03
Taşköprü	19	79,16	5	20,83
Kastamonu Genel	56	70,00	24	30,00

Çizelge 4 Arazi sahiplik durumu

Köyler	Kişisel+Kiralık Arazi		Kişisel+Devlet Arazi	
	n	%	n	%
Merkeze Bağlı Köyler	19	70,37	8	26,63
Araç	19	65,51	10	34,48
Taşköprü	17	70,83	7	29,16
Kastamonu Genel	55	68,75	25	31,25

Çizelge 5 Ortalama sürü büyüklüğü, (Baş)

Köyler	Koyun	Keçi	Sığır
Merkeze Bağlı Köyler	61,2	52,2	15,2
Araç	69,4	100,1	10,3
Taşköprü	86,1	59,5	12,6
Kastamonu Genel	71,7	77,3	9,2

Çizelge 6 İşletmede doğum bölmesi varlığı, (%)

Köyler	Doğum Bölmesi Var	Doğum Bölmesi Yok
Merkeze Bağlı Köyler	25,9	74,1
Araç	48,3	51,7
Taşköprü	16,6	83,3
Kastamonu Genel	31,2	68,8

Çizelge 7 İşletmede yavru büyütme bölmesi varlığı, (%)

Köyler	Yavru Büyütme Bölmesi Var	Yavru Büyütme Bölmesi Yok
Merkeze Bağlı Köyler	96,3	7,4
Araç	86,2	13,8
Taşköprü	95,8	4,2
Kastamonu Genel	92,5	7,5

Çizelge 8 İşletmede başka hayvancılık faaliyeti varlığı, (%)

Köyler	Başka Hayvancılık Faaliyeti Var	Başka Hayvancılık Faaliyeti Yok
Merkeze Bağlı Köyler	84,0	16,0
Araç	79,0	21,0
Taşköprü	87,5	12,5
Kastamonu Genel	83,3	16,7

Beslenme ve Yem Temini

Hayvanların beslenme durumu incelendiğinde Kastamonu genelinde yetiştiricilerin % 40'ı hayvanlarını 7-8 ay merada bulundururken % 60'ı da 9-10 ay merada bulundurmaktadır. Yetiştiricilerin çoğunluğu (%60) hayvanlarını 4-5 ay ağılda bulundurmaktadır (Çizelge 9). Yetiştiricilerin hayvanlarını merada bulundurma süreleri ekonomik durumlarındaki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Ayrıca yetiştiricilerin tamamı kapalı tip ağıla sahiptir. Yetiştiricilerin ek yemleme yapma durumlarına Çizelge 10'dan bakıldığında çoğunluğunun ek yemleme yapmadığı görülmektedir. Küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin %92,5' inin kaba yemi kendi işletmesinden kesif yemi ise yem bayilerinden temin ettiği görülmektedir (Çizelge 11). Yetiştiricilerin kendilerine ait yeterli arazilerinin olmayışı kesif yemi hazır olarak tercih etmelerine sebep olmaktadır. Elde edilen sonuçlar Bilginturan ve Ayhan (2009)'ın Burdur ilinde yaptıkları çalışmanın ek yemleme yapma bulguları (işletmelerin %92,5'inde ek yemleme yapılmıyor) ve işletmede yem temini bulguları (%84,6'sı yemleri kendi işletmelerinden temin etmektedir) ile kısmen benzerlik göstermektedir.

İşletmelerde Bulunan Küçükbaş Hayvan Irkları

Kastamonu'da merkeze bağlı köylerde keçilerin %70'i Kıl Keçi, %30'u Tiftik Keçisi, Araç'ta %76,92'si Kıl Keçi, %23,08'i Tiftik Keçisi, Taşköprü'de %51,14'ü Kıl Keçi ve %42,86'sı Tiftik Keçisidir. Kastamonu geneline bakıldığında yetiştiricilerin %70'inde Kıl Keçisi ve %30'unda da Tiftik Keçisi mevcuttur. Bu durum bölgede Kıl Keçilerinin iklim şartlarına iyi adapte olması ve yetiştiricilerin tiftik üretiminden gelir elde edememelerinden kaynaklanmaktadır. İstatistiklere girmiş süt keçisi henüz bulunmamaktadır. Irklarına göre keçi dağılımı Çizelge 12'de, ırklarına göre koyun dağılımı Çizelge 13'de verilmiştir. Kastamonu geneline bakıldığında ilk sırada Merinos ırkı yer almakta ve daha sonra sırasıyla Karaman, Türkmen Varyetesi, Sakız, Kıvrırcık ırkları gelmektedir.

Sürü Yönetimi

Bu araştırmada incelenen işletmelerde koyunlarda damızlıkta kullanma süresine baktığımızda; Kastamonu genelinde yetiştiricilerin çoğunluğu %55,52'si 4-5 yıl, %22,23'ü 6-7 yıl ve %22,25'i 8-9 yıl hayvanlarını damızlıkta kullanmaktadır (Çizelge 14). Koçlarda damızlıkta kullanma süresine baktığımızda Kastamonu genelinde yetiştiricilerin %41,6'sı 2-3 yıl ve %21,92'side 4-5 yıl hayvanlarını damızlıkta kullanmaktadır (Çizelge 15).

Keçilerde damızlıkta kullanma süresi Çizelge 16'de verilmiştir. Kastamonu genelinde yetiştiricilerin %61,54'ü 6-7 yıl ve %38,5'ide 8-9 yıl hayvanlarını damızlıkta kullanmaktadır. Kastamonu genelinde yetiştiricilerin %57,69'u tekelerini 2-3 yıl damızlıkta kullanırken %42,31'ide 4-5 yıl damızlıkta kullanmaktadır. Tekelerde damızlıkta kullanma süresi Çizelge 17'de verilmiştir. Kastamonu geneline baktığımızda yetiştiricilerin hayvanlarını damızlıkta kullanma sürelerinde, damızlık hayvan teminini kendi işletmelerinden yapmaları ve yetiştiricilerin ekonomik seviyeleri etkili olmaktadır.

Sağlık ve Korunma

Araştırmada incelenen işletmelerin tamamında yılda bir kez çiçek, brucella ve koyun keçi vebası aşılı, yılda iki kez ise şap aşısı veteriner hekim tarafından yapıldığı belirlenmiştir. İşletmelerde dezenfeksiyon uygulaması hayvanlar ilkbaharda meraya çıkarken ve sonbaharda ağıla girerken yılda iki kez yapılmaktadır. Dezenfeksiyon işleminde genel olarak kireç kullanılmaktadır. İşletmelerin %26,3'ünde de dezenfeksiyon uygulaması hiç yapılmamaktadır. Çizelge 18'de işletmelerde dezenfeksiyon uygulama şekli % olarak verilmiştir. Elde edilen sonuçlar Acar ve Ayhan (2012)'ın yaptıkları çalışma sonuçlarından sağlık durumları incelenen işletmelerinin %98,18'inde düzenli aşı yaptırılmaktadır ve Ceyhan ve ark. (2015)'nin işletmelerin genelinin aşılama programı uygulanmaktadır bildirimleriyle kısmen benzerlik göstermektedir.

Çizelge 9 Besleme durumu, (%)

Köyler	Mera		Ağıl	
	7-8 Ay	9-10 Ay	4-5 Ay	2-3 Ay
Merkeze Bağlı Köyler	34,48	65,52	65,52	34,48
Araç	51,73	48,27	48,27	58,62
Taşköprü	29,16	70,83	70,83	29,16
Kastamonu Genel	40,00	60,00	60,00	40,00

Çizelge 10 Ek yemleme, (%)

Köyler	Ek Yemleme Yapıyor	Ek Yemleme Yapmıyor
Merkeze Bağlı Köyler	14,81	85,18
Araç	37,93	62,07
Taşköprü	37,5	62,05
Kastamonu Genel	30,0	70,00

Çizelge 11 İşletmelerde yem temini, (%)

Köyler	Kaba Yem		Yoğun Yem	
	İşletmenin kendisinden	İşletmenin kendisinden - Çevre İşletmelerden	İşletmenin kendisinden	İşletmenin kendisinden - Yem Fabrikasından
Merkeze Bağlı Köyler	92,6	7,4	0,0	100,0
Araç	86,2	13,8	13,8	86,2
Taşköprü	100,0	0,0	8,3	91,7
Kastamonu Genel	92,5	7,5	7,5	92,5

Çizelge 12 Irklarına göre keçi dağılımı, (%)

Köyler	Kıl Keçisi	Tiftik Keçisi
Merkeze Bağlı Köyler	70,00	30,00
Araç	76,92	23,08
Taşköprü	57,14	42,86
Kastamonu Genel	70,00	30,00

Çizelge 13 Irklarına göre koyun dağılımı, (%)

Irklar	Merkez	Araç	Taşköprü	Kastamonu Genel
Merinos	35,81	48,06	47,50	45,82
Karaman	39,50	32,93	33,83	33,34
Türkmen Varyetesi	20,99	6,06	6,18	7,09
Sakız	3,70	3,45	8,33	7,50
Kıvırcık	-	9,50	4,16	6,25

Çizelge 14 Koyunlarda damızlıkta kullanma süresi, (%)

Köyler	4-5 yıl	6-7 yıl	8-9 yıl
Merkeze Bağlı Köyler	41,66	29,16	29,16
Araç	70,37	14,81	14,81
Taşköprü	54,54	22,73	22,73
Kastamonu Genel	55,52	22,23	22,25

Çizelge 15 Koçlarda damızlıkta kullanma süresi, (%)

Köyler	2-3 yıl	4-5 yıl
Merkeze Bağlı Köyler	56,25	43,75
Araç	77,78	22,22
Taşköprü	65,90	34,09
Kastamonu Genel	66,65	33,35

Çizelge 16 Keçilerde damızlıkta kullanma süresi, (%)

Köyler	6-7 yıl	8-9 yıl
Merkeze Bağlı Köyler	44,50	55,55
Araç	69,23	30,77
Taşköprü	75,00	25,00
Kastamonu Genel	61,54	38,50

Çizelge 17 Tekelerde damızlıkta kullanma süresi, (%)

Köyler	2-3 yıl	4-5 yıl
Merkeze Bağlı Köyler	66,67	33,33
Araç	53,85	46,15
Taşköprü	50,00	50,00
Kastamonu Genel	57,69	42,31

Çizelge 18 Dezenfeksiyon uygulama durumu

Köyler	Kimyasal Madde- Kireçleme	Kireçleme	Dezenfeksiyon Yapmıyor
Merkeze Bağlı Köyler	22,3	62,9	14,8
Araç	13,8	48,3	34,5
Taşköprü	0,0	83,3	16,7
Kastamonu Genel	10,0	63,7	26,3

Sonuç ve Öneriler

Kastamonu ilinde küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan hayvan sahiplerinin yaş ortalaması yüksek ve eğitim seviyeleri düşüktür, genç nüfusun düşük faizli kredi, devlet tarafından ücretsiz sigorta gibi imkanlarla küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine teşvik edilmesi sağlanabilir ve Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği tarafından, küçükbaş hayvancılıkla ilgili teknik destek, eğitici seminerler ve damızlık koç/teke temini konusunda destek verilebilir. Bu şekilde küçükbaş hayvan yetiştiriciliği daha genç nüfus tarafından yapılır hale gelebilir.

Kastamonu ilinin %96'sı ormanlık ve platolardan oluşmaktadır ve yetiştiricilerin çoğunluğu hayvanlarını 9-10 ay merada bulundurmaktadır. Bu avantajdan yetiştiricilerin daha iyi yararlanması için sürü büyüklüğü artırılarak yetiştiricilerin daha çok kar etmesi sağlanmalıdır. Yetiştiricilerin %70'i ek bir yemleme yapmamaktadır. Verimliliği arttırmak için koç katımı, teke katımı, doğum öncesi ve sonrasında ek yemleme uygulaması teşvik edilmelidir. Yetiştirici eğitimlerinde bu konunun özellikle üzerinde durulmalıdır.

Bazı yetiştiriciler hastalık ve ölümlerden şikayetçidir. Yetiştiricilerin, hayvanlarında sağlık koruma, dezenfeksiyon ve aşılama uygulaması yapmadan kar etmelerinin mümkün olmadığı, bilinçaltına yerleştirilmelidir.

Üreticilerin daha çok kazanabilmesi için yaygın olarak yetiştirilen yerli keçi ve koyun ırklarının yanı sıra yüksek verimli ırklarla da çalışılması gerekmektedir. Süt keçisi yetiştiriciliği teşvik edilerek kültür ırkı keçi sayısı arttırılabilir. Üreticilerin kasaplık hayvanların satışında karşılaştıkları sorunlar, et üreticileri ve satıcıları birliği kurularak çözülebilir.

Kaynaklar

- Acar M, Ayhan V. 2012. Isparta İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Üyesi Keçicilik İşletmelerinin Mevcut Durumu ve Teknik Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi 5: 98-101.
- Anonim. 2001. Hayvancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Sekizinci 5 Yıllık Kalkınma Planı, Yayın No: DPT 2574-ÖİK 587, Ankara.
- Anonim. 2014. <http://www.tuik.gov.tr>. (Erişim Tarihi: 10.02.2015)
- Anonim. 2015. <http://www.kastamonu.gov.tr>. (Erişim Tarihi: 28.05.2015)
- Bilginturan S, Ayhan V. 2009. Burdur İli Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Üyesi Koyunculuk İşletmelerinin Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Hayvansal Üretim 50: 1-8, Isparta.
- Ceyhan A, Ünal A, Çınar M, Serbest U, Şekeroğlu A, Akyol E, Yılmaz E, Demirkoparan A. 2015. Niğde İli Keçi Yetiştiriciliği Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 3: 74-79, 2015.
- Kaymakçı M, Sönmez R. 1996. İleri Koyun Yetiştiriciliği Ders Kitabı, İzmir.
- Kaymakçı M, Engindeniz S. 2010. Türkiye’de Keçi Yetiştiriciliği: Sorunlar ve Çözümler. Ulusal Keçicilik Kongresi 24-26 Haziran 2010, Bildiriler Kitabı s: 1-25 Çanakkale.
- Koyuncu M, Uzun ŞK, Tuncel E. 2005. Güney Marmara Bölgesi Keçicilik İşletmelerinin Genel Durumu ve Verim Özelliklerinin Belirlenmesi Üzerine Araştırmalar. I. Keçicilik İşletmelerinin Genel Durumu. Tarım Bilimleri Dergisi. 11: 373-378.
- Paksoy M, Özçelik A. 2008. Kahramanmaraş İlinde Süt Üretimine Yönelik Keçi Yetiştiriciliğine Yer Veren Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi. Tarım Bilimleri Dergisi 14: 420-427, Ankara.